07/04/2019

Δ’ Κυριακή των Νηστειών: Ιωάννου οσίου συγγραφέως της Κλίμακος

/ Ορθόδοξες Προβολές

Δεν είναι τυχαίο, αδελφοί μου, το ότι μια από της πέντε Κυριακές των Νηστειών, είναι πραγματικά χαρισμένη στο μεγάλο αυτό άγιο. Μέσα στο πέλαγος της Μ. Τεσσαρακοστής, μέσα στο στάδιο των πνευματικών αγώνων, καθώς προσπαθούμε να πορευτούμε την όντως δύσκολο στις ημέρες μας οδό της νηστείας, της προσευχής, της μετανοίας, της ταπείνωσης, της προσωπικής μας γενικά αλλαγής, ο όσιος Ιωάννης ο Σιναϊτης είναι για μας παράδειγμα ηλίου φωτεινότερο.

Η άσκηση που καταπιαστήκαμε μπαίνοντας στην Μ. Τεσσαρακοστή, ο δρόμος που ξεκινήσαμε, στους περισσότερους από μας, φαίνεται δύσκολος. Τα του κόσμου εμπόδια πολλά και διάφορα. Η διάθεση και η όρεξη για υπέρβαση του εαυτού μας, από μικρή έως ανύπαρκτη. Τα βέλη του πονηρού έρχονται συνεχώς πυρωμένα πάνω μας κάθε στιγμή που προσπαθούμε να κοιτάξουμε ψηλά. Εγκαταλείπουμε έτσι τον αγώνα. Τα παρατάμε στη μέση κι επιστρέφουμε στα ίδια. Βγαίνουμε από το στάδιο με την πεποίθηση πως, ούτε μπορούμε, ούτε είναι δυνατόν να καταφέρουμε

τίποτα. Παραμένουμε στις πτώσεις μας, επαναπαυόμαστε στην απατηλή ζωή μας, αρκούμαστε στο παρόν. Η Σαρακοστή, κάθε Σαρακοστή, κάθε λόγος για επαναπροσδιορισμό της ζωής μας, δεν έχουν να μας προσφέρουν τίποτε.

Εδώ ακριβώς προβάλλεται η μεγάλη μορφή του Ιωάννου του Σιναϊτου. Δεν είναι αδύνατη η ασκητικότητα στη ζωή. Δεν είναι ακατόρθωτη η νηστεία. Δεν είναι αδιάβατος ο δρόμος της εγκράτειας. Μπορούμε να προχωρήσουμε κοιτώντας μπροστά, να πάμε σε συνάντηση με τον Αναστημένο Χριστό, να έχουμε στραμμένα τα βλέμματα μας στον ουρανό.
«…σαράντα χρόνια πέρασε, μας λέει το συναξάρι του Αγίου μας, με διακαή Θείο έρωτα και πάντοτε πυρπολούμενος από τη φωτιά της Θείας αγάπης…ο δε δρόμος του ήτανε η αέναη προσευχή και ανείκαστος προς τον Θεό έρωτας».

Η ζωή του, ζωή της ερήμου, είναι ζωή άσκησης, εγκράτειας, αέναης προσευχής και ατέλειωτης δοξολογίας του Θεού. Ζωή αγγελική πάνω στη γη. Ζωή που ανέβασε τον Όσιο Ιωάννη στις κορυφές της αγιότητος, του έδωσε τη δυνατότητα να συναντηθεί με το Θεό, να δροσιστεί από την αγιοπνευματική αύρα, να γεμίσει από τις Θείες δωρεές. Είναι ζωή που κάνει πράξη το Ευαγγέλιο και αποδεικνύει περίτρανα και πανηγυρικά ότι είναι κατορθωτά τα μηνύματα του και ότι ο καθένας από μας μπορεί να γίνει θεοδόχος.
«Ο Θεός, μας λέει, είναι για όσους θέλουν, η ζωή και η σωτηρία τους. Όλων και των πιστών και των απίστων, και των δικαίων και των αδίκων, και των ευσεβών και των ασεβών, και των απαθών και των εμπαθών, και των μοναχών και των κοσμικών, και των σοφών και των αγραμμάτων, και των υγιών και των ασθενών, και των νέων και των ηλικιωμένων.
Είναι κάτι παρόμοιο με ,την ακτινοβολία του φωτός, με την θέα του ήλιου και την εναλλαγή των εποχών (τα οποία προσφέρονται εξ όσου σε όλους τους ανθρώπους). Και δεν μπορεί να είναι διαφορετικά διότι «δεν υπάρχει προσωποληψία στον Θεόν».(Ρωμ. Β΄. 11)».(ΚΛΙΜΑΞ – ΛΟΓΟΣ Α΄.).

Για να μπορέσουμε όμως να πλησιάσουμε το Θεό πρέπει να βγάλουμε από μέσα μας οτιδήποτε άλλο έχουμε θεοποιήσει. Ν’ ελαφρώσουμε την καρδιά μας από οποιοδήποτε άλλο βάρος και να ετοιμάσουμε το θρόνο για να καθίσει ο Θεός. Πρέπει να επιφέρουμε την ολοκληρωτική αλλαγή στην όλη την ύπαρξη μας, ζώντας την ζωή της μετανοίας. Κι αυτό γιατί όπως και πάλι τονίζει ο Άγιος: «Μετάνοια σημαίνει ανανέωσις του βαπτίσματος. Μετάνοια σημαίνει συμφωνία με τον Θεόν για νέα ζωή. Μετανοών σημαίνει αγοραστής της ταπεινώσεως. Μετανοών σημαίνει μόνιμος αποκλεισμός κάθε σωματικής παρηγορίας. Μετάνοια σημαίνει σκέψις αυτοκατακρίσεως. Αμεριμνησία για όλα τα άλλα και μέριμνα για τη σωτηρία του εαυτού μας. Μετάνοια σημαίνει θυγατέρα της ελπίδος και

αποκήρυξις της απελπισίας. Μετάνοια σημαίνει κατάδικος απηλλαγμένος από αισχύνη».(ΚΛΙΜΑΞ ΛΟΓΟΣ Ε΄.).

Της μετανοίας όμως προηγείται η γνώση του εαυτού μας. Πρέπει να δούμε σε βάθος ποιοι ακριβώς είμαστε. Να αποκτήσουμε την πολυπόθητη αυτογνωσία, βγάζοντας από μέσα μας τον Φαρισαίο, χαμηλώνοντας το ανάστημα μας, σκύβοντας το κεφάλι μας.
«Όποιος επέτυχε την πλήρη γνώση του εαυτού του, λέγει ο Άγιος, αυτός έσπειρε σε γη αγαθή. Όποιος δεν έσπειρε κατ' αυτόν τον τρόπο, δεν πρόκειται να ιδεί να ανθίζει μέσα του η ταπεινοφροσύνη. Όποιος επέτυχε την γνώση του εαυτού του, αυτός αισθάνθηκε το φόβο του Κυρίου, και βαδίζοντας με την αίσθηση αυτή έφθασε στην πύλη της αγάπης». (ΚΛΙΜΑΞ ΛΟΓΟΣ ΚΕ΄).

Σαν καταφέρω να δω κατάματα τον εαυτό μου, χωρίς υπεκφυγές, περιστροφές, ωραιοποιήσεις, χωρίς να τον ξεχωρίζω Φαρισαϊκά από τους άλλους, σαν μπορέσω να φωνάξω αλίμονο σε μένα τον άθλιο, τότε έχω πατήσει και στο σκαλοπάτι της ταπείνωσης. Ταπείνωση και αυτογνωσία είναι αρετές αλληλένδετες. Η μια προϋποθέτει την άλλη και η μια οδηγεί στην άλλη. Χωρίς αυτογνωσία δεν γίνεται κανείς ταπεινός και χωρίς ταπεινοφροσύνη δεν είναι δυνατόν να γνωρίσεις, ποιος και τί ακριβώς είσαι.
«Η ταπεινοφροσύνη, μας λέγει πάλι ο Άγιος, είναι ανώνυμη χάρις της ψυχής, η οποία μπορεί να ονομασθεί μόνο από όσους την εδοκίμασαν εκ πείρας. Είναι ανέκφραστος πλούτος, ονομασία του θεού, δωρεά του Θεού, εφ' όσον εκείνος λέγει: «Μάθετε ουκ απ' Αγγέλου, ουκ απ' ανθρώπου, ουκ από δέλτου, αλλ' απ' εμού», δηλαδή από την ενοίκησι μου και την έλλαμψι μου και την ενέργεια μου μέσα σας, «ότι πράος ειμί και ταπεινός τη καρδία και τω λογισμώ και τω φρονήματι, και ευρήσετε ανάπαυσιν πολέμων και κουφισμόν λογισμών ταις ψυχαίς υμών».(πρβλ. Ματθ. ια΄.29).(ΚΛΙΜΑΞ ΛΟΓΟΣ 25ΟΣ).

Τελικά θα καταλήξουμε στην αγάπη. Αγάπη είναι ο Θεός, από αγάπη για μας έγινε άνθρωπος και ήρθε ανάμεσα μας, για αγάπη μίλησε. Αγάπη είναι η ουσία του Χριστιανισμού. Όλες οι προσπάθειες μας, όλες οι θυσίες μας, αυτοί οι χτύποι της καρδιάς μας, στο ρυθμό της αγάπης πρέπει να χτυπούν.
Λέγει ο Άγιος: «Αυτός που θέλει να ομιλεί για την αγάπη είναι σαν να επιχειρεί να ομιλεί για τον ίδιο το Θεό...
Η αγάπη, ως προς την ποιότητα της είναι ομοίωσις με τον Θεόν, όσο βέβαια είναι δυνατόν στους ανθρώπους. Ως προς την ενέργεια της, μέθη ψυχής. Ως προς τις ιδιότητες της, πηγή πίστεως, άβυσσος μακροθυμίας, θάλασσα ταπεινώσεως. Η αγάπη χορηγεί την χάρι της προφητείας, η αγάπη παρέχει την δύναμι της θαυματουργίας, η αγάπη είναι άβυσσος της Θείας ελλάμψεως, η αγάπη είναι η

πηγή του Θεϊκού πυρός –όσο περισσότερο πυρ αναβλύζει, τόσο περισσότερο καταφλέγει εκείνον που διψά. Η αγάπη είναι η στάσις και η εδραίωσις των Αγγέλων, η πρόοδος εις τους αιώνες όλων των εκλεκτών του Θεού».(ΚΛΙΜΑΞ ΛΟΓΟΣ 30ος).

Μια δεύτερη και πιο γνωστή επωνυμία που αποδίδεται στον Άγιο Ιωάννη τον Σιναϊτη, είναι Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος. Έχει πάρει το όνομα αυτό, από το πνευματικό και ασκητικό του βιβλίο που επονομάζεται «Κλίμακα των Αρετών». Αυτό κατέστη, το δεύτερο Ευαγγέλιο για κάθε Μοναστική πολιτεία και το απαραίτητο βοήθημα για κάθε Χριστιανό που μοχθεί και κοπιάζει για την πνευματική του προκοπή και τη σωτηρία του.
Η συνάντηση με το Θεό, για τον καθένα μας, είναι πάντοτε πορεία ανοδική. Η κατάκτηση της αιωνιότητος απαιτεί ανάβαση. Σ’ αυτό το σκαρφάλωμα στις ψηλές κορφές, σ’ αυτό το ανέβασμα μας στον ουρανό, μας καθοδηγεί ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος. Μας δείχνει τον τρόπο. Μας παίρνει από το χέρι και μας ανεβάζει σκαλοπάτι, σκαλοπάτι την «Κλίμακα» του, τη σκάλα που οδηγεί στι Θεό.

Είδαμε πιο πάνω κάποια από τα σκαλοπάτια που πρέπει να ανέβουμε. Ας δούμε όμως και τα υπόλοιπα:
«Η υπακοή είναι το πρώτο σκαλοπάτι, η μετάνοια το δεύτερο, και η μνήμη του θανάτου το τρίτο. Και ύστερα σε κάθε σκαλοπάτι γίνεται η απάρνησις των σκληρών παθών, της οργής, της μνησικακίας, της καταλαλιάς, και της κατακρίσεως, της πολυλογίας, του ψεύδους, της ακηδίας, της γαστριμαργίας, του ψεύδους, της σαρκικότητος, της φιλαργυρίας, της αναισθησίας, της δειλίας, της κενοδοξίας, της υπερηφανείας, της βλασφημίας, του εγωισμού, της πονηρίας, και η απόκτησις των αντιστοίχων αρετών, της αοργησίας, της σιωπής, της εγκρατείας, της αγνείας, της σωφροσύνης, της ακτημοσύνης, της αγρυπνίας, της νηστείας, της πραότητος , της απλότητος, της ταπεινοφροσύνης, της μεγάλης αρετής της διακρίσεως, της μακαρίας προσευχής, της Θεομιμήτου απαθείας και της εναρέτου τριάδος της αγάπης, της πίστεως και της ελπίδος. Οι ρίζες πικρές, αλλά οι καρποί γλυκείς. (Μητ/λίτου Ιερισσού ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ «ΜΑΡΤΥΡΙΑ Α’. σελ.100).

Μιλώντας λοιπόν για τη Μ. Τεσσαρακοστή, μιλώντας για ασκητικότητα, για νηστεία, για ανακαίνιση του πνεύματος, για επανατοποθέτηση των πράξεων μας και επαναδιοργάνωση του εαυτού μας, είναι αδύνατο να προσπεράσουμε τον Άγιο Ιωάννη τον Σιναίτη. Δεν είναι δυνατόν να βρισκόμαστε στο στάδιο της πνευματικής αθλήσεως, να προσπαθούμε να πλησιάσουμε στον Αναστάντα Χριστό και να παραβλέψουμε την «Κλίμακα» του Αγ. Ιωάννου. Γι’ αυτό και στα μοναστήρια, παλιότερα, αυτή την περίοδο, μαζί με όλα τα άλλα, άρχιζαν να διαβάζουν και το περισπούδαστο αυτό έργο. Γι’ αυτό και σοφότατα η Εκκλησία μας

αφιέρωσε μια από της πέντε Κυριακές της Μ. Τεσσαρακοστής στο μεγάλο αυτό δάσκαλο και παράλληλα μας προτρέπει να μη διστάσουμε αλλά, και να μη δειλιάσουμε στον ανοδικό μας δρόμο. Μέσα από αυτόν έχουν φτάσει πολλοί στους κόλπους και στη δόξα του Θεού. Μπορούμε κι εμείς. Χρειάζεται όμως προσπάθεια. Οι ψηλές κορφές δεν μας χαρίζονται μα κατακτούνται.

Του π. Γεωργίου Αλεντά